

Tanka Tankar

Ett inspirationsbrev

augusti 2009

Att leta möjligheter är som att plocka svamp, man missar många om man bara närmar sig från ett håll

Tanka Tankar är ett inspirationsbrev där vi på TrainingLab vill dela med oss av vår syn på aktuella ämnen. Denna gång har vi valt rubriken "Vänd Tänket - Tänk Nytt"

Nu vänder det uppåt !

Tanka Tankar

Vad är skillnaden mellan en optimist och en pessimist ?

Enligt Winston Churchill ser en pessimist svårigheter i varje möjlighet, medan en optimist ser möjligheter i varje svårighet.

Under långa tider lever och arbetar vi i optimism och övermod för att i nästa stund drabbas av pessimism och förtvivlan. Så ser livet ut och så kommer det troligen att se ut även i fortsättningen. Men det är inte pessimismen som driver oss framåt utan optimismen. Vi mår bäst om vi betraktar pessimismen som ett litet gupp i vägen. Desto mer tid vi tillskriver pessimismen desto mer uppmärksamhet får den och desto mer kraft tar den.

”Om subventioner är lösningen på dagens problem skulle Sverige ha en blomstrande varvsindustri idag”

När man går omkring på de gamla varvsområdena i Göteborg kan det vara svårt att föreställa sig varvskrisen som knockade Göteborg på 70-talet. Här trängs nu olika teknologi- och utvecklingsföretag med högskolor. Här kan man verkligen tala om förändringar – från tung verkstadsindustri till framtidsinriktad kunskapsindustri. Faktum är att fler personer verkar här i dag än det någonsin gjorde under varvsindustrins storhetstid. **Samma utveckling kan vi se i min gamla hemstad Malmö** där Kockums kranen under lång tid först symboliserade tung tillverkningsindustri och sedan arbetslöshet. Nu är den borta och i stället får Torning Torso och Öresundsbron symbolisera en positiv framtidsbild utifrån mottot ”Från en krisdrabbad industristad till en kunskapsstad i Öresundsregionen”. Idag är värdet av att ta till sig det nya och anpassa sig mer värdefullt än erfarenhet av det som varit.

Vänd Tänket och Tänk Nytt

Det är med kunskapsintensiva företag vi kan konkurrera.

”Det är inte de stora som äter upp de små. Det är de snabba som äter upp de långsamma”

Om de nuvarande storföretagen inte klarar av att möta omställningskraven i samhället så kan detta vara en chans för små kunskapsintensiva och kreativa företag att växa sig starka i marknaden och bli morgondagens företag. Alternativet är att dagens storföretag anpassar sig genom att skapa ”småskaligheten i det storskaliga” - gå ifrån den industriella synen på vertikal styrning och likformighet till flexibilitet och nytänkande. När tekoindustrin dog trodde många att detta var slutet för en industriell epok. Men ur arvet efter tekoindustrin fick vi istället se en mängd nya framgångsrika små kreativa företag växa fram inom mode och design.

Tanka Tankar

Inom reklamvärlden finns i år ett nyinstiftat pris som delas ut vid den årliga Guldäggs galan. Priskategorin heter **Titanägget** och ges till någon inom reklambranschen som ”driver branschen framåt och tänjer på gränserna”. Om motsvarande pris fanns inom övriga näringslivet och offentlig verksamhet hur många priser skulle vi då dela ut och till vem, och om priset fanns på världsnivå vilket land skulle då få det?

Jag läste följande i en artikel av framtidsstrategen Magnus Lindkvist: ”I den senaste utgåvan av Whites restaurangguide dyker plötsligt en krog i Dala-Husby upp från ingenstans som en av de mest spännande restaurangerna i Sverige. Varför lägga en restaurang mitt i ingenstans frågade en journalist? Krögaren svarar – ”antingen är man dum i huvudet eller så ligger man lite före.”

En central del i all företagande är just att ligga lite före. Varför skulle vi annars kalla det för före-tagande !

Du ser saker och säger ”varför”.
Men jag drömmer om det som aldrig
varit och säger ”varför inte”?
George Bernard Shaw

Nationalekonomen Amar Bhidé har studerat varför vissa länder och städer i världen når större framgång än andra trots att de tycks ha samma förutsättningar på papperet. Bhidés förklaring är att vissa städer och länder ”äventyrar” mer. Invånarna är helt enkelt bättre på att testa nya saker, ny mat, nya produkter, nya tjänster och nya idéer. Det vi nu kallar för kris kan ses som en fantastisk möjlighet för **före-tag** att våga äventyra mer. Vi måste våga prova och våga utforska. Experimentera sig till framgång - **Ligga lite före och ta risken att vara lite dum i huvudet.**

Intressant läsning kan man finna i forskningsrapporten ”Sweden in the creative age” där man undersökt och rankat var i Sverige man har tillgång till flest kreativa yrkesgrupper.
www.hgu.gu.se/Files/kulturgeografi/CRA/OccPaper2007_2.pdf

Order ”vinnarskalle” använder vi ofta i sportsammanhang. Zlatan Ibrahimovic är en sådan, en ”vinnarskalle”. Han satt upp tuffa mål redan som ung och sedan fortsatt på den vägen. Dessa personer följer inte alltid alla regler och normer och är samtidigt lite struliga och på gränsen till besvärliga. Men de vet vad de vill och de levererar – alltid – och vi älskar dem. Det som skiljer ”vinnarskallen” från andra är just modet att våga gå sin egen väg, lägga ribban högre än förnuftet och hålla fast vid sin ambition trots motgångar.

Tanka Tankar

Att bli bättre på att sätta upp tydiga mål och våga sätta ribban högt är två saker alla kan lära sig av vinnarskallen. **Det är inte bara inom idrotten vi tävlar. Det gör man även inom näringslivet – varje dag, dygnet runt.**

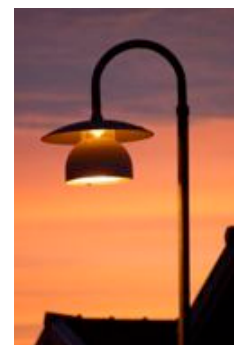

”Samla inte på problem, leta istället efter nya möjligheter”.

Vi har allt för ofta en benägenhet att tänka linjärt när vi står inför ett problem. Vi tror att lösningen alltid ligger i nästa steg efter problemet.

**”Finn fem fel eller
finn fem rätt !”**

Vi resonerar allt för ofta utifrån - löser vi bara problemet så har vi lösningen. Men i dagens komplexa värld ligger oftast lösningen på ett helt annat håll. Men vi har inte kompetens eller kännedom om vart vi skall leta – därför letar vi under lampans sken för där är det både ljust och tryggt. När vi istället borde ge oss ut i mörkret och famla omkring. Alla har vi varit med om att sitta med ett problem när det dyker upp en person och framför en helt galen möjlighet. Man tittar upp och tänker ”gå här ifrån vi håller på att lösa ett problem” – den galna idéen stökar till det för den ligger utanför lampans sken. Vi får akta oss så vi inte har för många problemorienterade ledare i företaget som får alla att stå under lampan. När någon försöker glänta på dörren till det okända, se då till att vara där snabbt som en iller för att se om du kan få en skymt av något nytt.

När affärsvärlden fungerar som det skall är det som att spela fotboll. Planens mått är givna, gräset är nyklippt, två lika stora mål, 22 personer på plan och givna spelregler. Men när det uppstår kaos och kris blir det istället som att åka puckelpist där ingen puckel är den andre lik. Skickligheten avgörs av flexibilitet, smidighet och mod. **Men har man spelat fotboll länge kan ha det svårt att gå över till att åka puckelpist !**

Tanka Tankar

Vi måste sluta leta efter framtiden i den förlängda färdriktningen och i stället spana efter det oväntade och acceptera att vi inte kan styra framtiden. Vi måste erkänna att vi arbetar i en omvärld som präglas av ett stort inslag av osäkerhet. Vi måste bli bättre på att tidigt observera, förstå och reagera på signaler som visar att spelplanen i vår omvärld håller på att förändras – när antalet avvikelser från den accepterade sanningen blir för många. Då har vi en ny spelplan att ta hänsyn till - **en spelplan där man måste både kunna spela fotboll och åka puckelpist – samtidigt !**

NYTT TÄNK TÄNKET VÄND

Jag skrev i mitt förra Tanka Tankar : ”När två personer jagas av en tiger, behöver man inte springa snabbt, bara snabbast”. Om vi jämför tigern med lågkonjunkturen, så behöver vi inte springa ifrån lågkonjunkturen det räcker att vi tar oss förbi konkurrenterna – **Vänd Tänk et och Tänk Nytt.**

Vår gamla finansminister Gunnar Sträng var en person som alltid ville vara på den säkra sidan. Man skämtade om att han hade både livrem och byxhängslen. I dagens läge kan vi inte alltid sträva efter att vara på den säkra sidan - vi måste ibland ta en chans - annars är risken att vi bara får mer av samma sak. Om varje ny idé betraktas som en risk kommer vi få ett problemorienterat synsätt istället för ett synsätt som letar efter möjligheter. **Bästa sättet att hantera en ny idé är att tro på den.**

När människan planerar ler djävulen !

Tanka Tankar

En nyttig fråga att ställa sig emellanåt är :

”Vad är idag omöjligt att göra i vår verksamhet men skulle förändra förutsättningarna för hela företaget om det gick att göra?”.

När frågan väl är ställd och svaren börjar komma så har sökandet efter något nytt startat. När vi sedan sitter där med en hel hög av möjligheter är det bara att ställa nästa fråga - ”Vad hindrar oss?”. Sätt sedan igång och jobba, så löser sig troligtvis även det omöjliga.

**Vilken ryggmärgsreflex har ert företag när ni står inför ett problem:
10 ursäkter varför det inte går eller 10 möjligheter för att komma vidare ?**

Hörde vid en middagskonversation en person som ställde frågan ”var tar alla pengar vägen när alla ekonomiska värden försvinner?” Kom då att tänka på en gammal fysikfråga - ”var tar ljuset vägen när man släcker lampan?”. Där vet vi att ljuset omvandlas till en annan energiform. Varför kan vi då inte när vi släcker den ekonomiska lampan omvandla vår energi till en annan energiform – att bli kreativa genom att **Vända Tanket och Tänka Nytt** och skapa nya idéer som får den ekonomiska lampan att tändas igen?

Sluta aldrig att fascineras av vad som händer i din omvärld.
Låt dig bli inspirerad och utveckla ständigt din nyfikenhet.
Nyfikenhet är den energikällan som driver utvecklingen framåt.

Vill vi öka förmågan att finna unika affärsidéer måste vi vara nyfikna och utsätta oss för nya intryck och ständigt samla på information från många områden. Eller som Fredrik Härén skriver i sin bok ”Vad händer i världen” när han intervjuat en indisk industridesigner - ” Jag vet att fransmän har vin i sina kylskåp, men en fransman vet inte vad vi har i våra kylskåp. Det gör att jag kan designa ett kylskåp för en fransman men han kan inte designa ett kylskåp för mig”. Så frågan blir: Hur mycket låter du dig inspireras av trender och händelser i din omvärld och var letar du efter ny information ?

En gång trodde vi, ja inte bara trodde, vi har varit faktiskt helt säkra på att jorden var platt. Frågan är vad som är sanningar idag och vilka nya sanningar vi har imorgon?

Tanka Tankar

Tänk om era konkurrenter rör sig 4 gånger snabbare än vad ni gör på fem år. Då kommer konkurrenterna inte bara att vara ifatt om fem år utan ligga 15 år före er.

”The Black Swan” är titeln på en bok av Nassim Nicholas Taleb som syftar på en högst osannolik händelse som i huvudsak har två karaktärsdrag: den är oförutsägbar och den har stor inverkan när den väl har hänt. Han menar att vår förmåga att modellera och förutse världen har minskat med dess tilltagande komplexitet, vilket tyder på att det oförutsägbara, de svarta svanarna, får en växande roll. Han menar också att om du vill förstå framtiden till den grad att du kan förutse den, måste du införliva element från framtiden. Och mig veterligen finns det inget annat sätt att ta sig in i framtiden än mentalt – och då handlar det om nyfikenhet och fantasi.

Det som oftast hindrar oss är inte avsaknaden av möjligheter utan våra ”blockerande erfarenheter” som blir som ett filter mot nya intryck. När många människor delar dessa ”blockerande erfarenheter” på grund av att man levt med samma regler och normer under lång tid så blir det som ett filter för en hel organisation – så har vi alltid gjort och det fungerar bra eller det fungerar inte här!

Att ha tydliga regler och normer skapar trygghet. Men tryggheten gör också att man skapar en tydlig gräns mellan vad som är rätt och fel. En gräns som gör att vi inte vågar pröva något nytt i rädslan att göra fel. Vi tenderar allt för ofta att använda oss av ett synsätt där varje frågeställning, situation eller problem har ett rätt svar. För att komma förbi denna tankens ändhållplats så tänk så här istället : Det finns alltid ett nytt rätt, men vi har inte kommit på det - **än** ! Desto färre rätt man har i organisationen desto färre fel kan man göra. Fördelen blir då att vi vågar experimentera och ta ut svängarna mer. Först efter att vi har testat en ny idé vet vi om den blev bra eller dålig - **Vänd Tänkandet och Tänk Nytt**

Eller varför inte tänka så här – ”Hur skulle någon annan tänka som är smartare än mig?”

Värden är inte svart eller vitt. Ibland behöver vi problemlösande specialister och ibland behöver vi nytänkare för att finna helt nya möjligheter. I USA gjorde man ett experiment där ett antal bönder fick i uppgift att gissa vikten på en ox. Ingen prickade rätt men medelvärdet av alla gissningar kom mycket nära det rätta svaret. Resultatet överraskade dock inte forskarna utan bekräftade bara vad man redan visste. Nämligen att när ett problem kan lösas med hjälp av

Tanka Tankar

erfarenhet är det bra att samla specialister. Men om vi söker helt nya möjligheter så är det inte specialisternas ”medelvärde” som kommer att hitta den där unika möjligheten. Då kan det räcka med en person som vänder tänket, går på tvären och får en ”wild an crazy”- tanke. En ny tanke behöver inte vara fel bara för att man är ensam om den.

Låt var och en utveckla sin kreativa förmåga i stället för att bli ett trist medelvärde – kapar man alla vid knäna så blir de inte lika långa, de blir lika korta !

Man brukar skämta om att humlan inte borde kunna flyga – men den vet inte om det så den flyger ändå. Kan det vara så att vi allt för ofta sitter fast i våra normer och vet hur det ”är”. Medan de som inte har något ”är” att förhålla sig till kan utan inbyggda begränsningar tänka och flyga i helt nya banor.

Tar vi saker för givet? Är vi så nöjda med vad vi har och vad vi vet att vi missar nya möjligheter. Då är risken stor att vi suboptimerar där vi står istället för att leta efter det oförutsägbara.

”Det var bättre förr, inte för att det var bättre utan för att det var förr”

Vi får passa oss så vi inte hamnar i den klassiska ”apfällan”. En glasburk med en apelsin i där burkens öppning är precis så stor att en apa kan få ner handen och ta tag i apelsinen. Men öppningen är för liten för att apan skall kunna dra ut både hand och apelsin samtidigt. Då apan inte vågar släppa greppet om apelsinen med risk för att förlora den sitter den fast i fällan tills den kan fångas in av jägarna. Det kan vara farligt att hålla fast vid vad man har i stället för att våga släppa greppet och gå vidare för att finna nya möjligheter.

I takt med att omvärlden förändras kan vissa gamla tankemönster tappa sitt värde och behöva uppdateras eller parkeras i ett “museum för gamla uppfattningar”.

Om du skulle markera på en 5-gradig skala hur stor möjligheten är för ditt företag att utveckla en affärsidé som gör er världsledande. Var skulle du då sätta din markering?

Tanka Tankar

Om tillräckligt många markerar lägre än 5 så är företagets möjligheter inte bara små, utan sanningen är nog att ni aldrig kommer att bli världsledande. Frågan är om det är era ”blockerande erfarenheter” som gör att ni inte har full tilltro till den egna förmågan att lyckas.

Tänk på vad Madicken sa när hon stod på hustaket och skulle hoppa – ”**Om man vill flyga så kan man flyga**”

Vad var otänkbart igår men självklart idag ?

-

Vad är otänkbart idag men självklart i morgon ?

Om en person för femtio år sedan skulle få frågan hur vi kommer att kommunicera med varandra i framtiden, skulle denna person troligen inte svara **mobiltelefon, mail, Google, Ipode, skype, bloggar, spotify eller twitter.**

Google grundades 1998 och omsätter 175 miljarder kronor med 53 miljarder i vinst

Om vi utgår ifrån att hjärnan har lika lätt att hantera fantasi som verklighet så är det bara att blanda och ge och se om det kommer ut några nya idéer. Se en idé som en samling mentala legobitar. Vissa legobitar är ”sanna” och andra är ”påhittade”. Med lite omvärldsspaning vad som sker och lite fantasi vad som kan ske så har vi snart en hel hög med mentala legobitar som kan bli startskottet på något helt nytt. Ibland behöver vi ta oss tid att leka, fantisera och tänka som man gjorde innan man fick lära sig hur allt skall vara. Att låta sig inspireras är ett sätt att vara nyfiken på något nytt. Jag brukar ställa mig

följande fråga just innan jag skall gå och lägga mig - ”vad har jag lärt mig idag som jag inte visste när jag vaknade ?” Och mitt mål är att inte göra det till en vana att svara ”ingenting”.

Tanka Tankar

Jag vet att jag skrivet det flera gånger tidigare - men jag upprepar det igen.

Tänk på att en idé skapas tre gånger

- först som en mental tanke
- sedan i en teoretisk konstruktion
- därefter i praktiken

Det första steget, ”mental tanke” kostar ingenting – **den är gratis**. Låt oss börja där, för där har vi möjligheten att ta ut svängarna. Vi vet aldrig vad som kommer fram.

En förutsättning för att nå en förändring i en organisation är att man ger varje individ en möjlighet att förändras och utvecklas samtidigt som individen är öppna för förändring.

”Business is like chess - To be successful, you must anticipate several moves in advance”

Vilken form kommer konjunkturvändningen att ha ? Kommer den att vara U-formad – lite trevande och försiktig. Eller O-formad – tillbaka till ruta noll, utan att vi lärt oss något ting - Men helst hoppas jag på ett rottecken !

Tanka Tankar

En student fick en idé när han en morgon stod och borstade tänderna. Han beslutade sig för att agera kvickt. Han ringde upp en välkänd tandkrämstillverkare. Efter många om och men fick studenten träffa bolagets VD och utvecklingschef. Väl på plats framförde studenten mycket kort att han hade en lösning som skulle öka företagets omsättning med 25 procent på bara ett år. I utbyte mot sin hemlighet ville studenten ha en ersättning på 10 miljoner, pengar som bara behövdes betalas ut om företaget uppnådde en 25 procentig ökning. VD:n bad att få tre veckors betänketid i förhoppning att företaget själva skulle kunna lista ut lösningen. Efter tre veckors hade man fortfarande inte kommit fram till någon lösning och antog därför studentens förslag. Man var dock fortfarande skeptisk till hur en ung student skulle kunna ha en lösning som de inte kunde komma på med sina kunskaper och resurser. När studenten klev in i mötes rummet var spänningen olidlig. Efter att kontraktet undertecknats skickade studenten över en papperslapp där endast en mening var nedtecknad.... ”Vidga hålet på tandkrämstuben med 25 procent !” **Vänd Tänket och Tänk Nytt**

Varför upptäcker vi inte det som vi borde upptäcka, eller varför upptäcker vi det för sent ?

Det handlar till stor del att vi sitter fast i invanda tankemönster och beteenden. Det nya ligger utanför vår mentala referensram. Så vill vi upptäcka tidigare får vi öppna ”nyfikenhetspjället” och låta det nya utmana det gamla.

Boka ett inspirationstillfälle där ni genom en spännande föreläsning får aha-upplevelser som får oss er att lyfta blicken och pröva nya tankegångar.

En föreläsning löser inte alla problem. Men ger ofta nya infallsvinklar

TrainingLab stödjer företag och organisationer i deras förändrings- och utvecklingsarbete genom utbildning, workshops och seminarier inom områdena ledarskap, kommunikation och omvärldsspaning. Vår idé är att skapa en kreativ arena där du möter en miljö som inspirerar till nytänkande.

För mer information om innehållet i detta nyhetsbrev kontakta gärna P-O Åhman p-o@traininglab.org eller 0708 437851

www.TankaTankar.se